

به نام خدا

اظهار نظر کارشناسی درباره:

«طرح الحاق یک تبصره به ماده (۳) قانون وظایف و اختیارات

رئیس قوه قضائیه»

مقدمه

براساس ماده (۳) قانون وظایف و اختیارات رئیس قوه قضائیه «دولت موظف است لوایح قضایی را که توسط رئیس قوه قضائیه تهیه و تحویل دولت می‌شود، حداکثر ظرف مدت سه ماه تقدیم مجلس شورای اسلامی نماید». از آنجا که معمولاً مهلت سه ماهه مذکور از سوی دولت مراعات نمی‌شود، جمعی از نمایندگان مجلس طرحی را به مجلس ارائه کرده‌اند که براساس آن در صورتی که مهلت مذکور مراعات نشود، رئیس قوه قضائیه بتواند رأساً لایحه قضایی را به مجلس تقدیم کند. طرح پیشنهادی با اصلاحاتی به تصویب کمیسیون تخصصی مربوطه رسید که در ادامه به بررسی آن خواهیم پرداخت.

بررسی مصوبه کمیسیون

مطابق مصوبه کمیسیون محترم در صورتی که دولت در مدت مذکور (سه ماه) نتواند نسبت به تصویب و ارسال لایحه به مجلس اقدام نماید و سه ماه دیگر نیز از مهلت قانونی آن بگذرد، رئیس قوه قضائیه می‌تواند مستقیماً لایحه را به مجلس ارسال کند.

در خصوص مصوبه کمیسیون محترم نکات ذیل قابل توجه می‌باشد:

مشکلی که در حال حاضر در خصوص لوایح قضایی وجود دارد این است که برخی از لوایحی که توسط قوه قضائیه تهیه شده و به دولت ارائه می‌شود تا به مجلس تقدیم گردد، در دولت باقی مانده و به مجلس ارائه نشده است. چراکه دولت نیز مجدداً اقدام به بررسی این لوایح نموده و معمولاً تغییراتی را در آنها به عمل می‌آورد و گاه اعمال این تغییرات زمانبر بوده و مدتی طولانی را به خود اختصاص می‌دهد. البته این بررسی‌های کارشناسی قابل توجیه و بلکه ضروری به نظر می‌رسد. چراکه در لوایح تقدیمی قوه قضائیه، معمولاً امور غیرقضایی وجود دارد که اقتضای بررسی کارشناسی در دولت را دارد، از قبیل امور بودجه‌ای و مالی که جهت هماهنگی با امور بودجه کل کشور لازم است توسط دولت بررسی شود. بنابراین بررسی لوایح قضایی توسط دولت ضروری می‌باشد، لکن گاهی توقف این لوایح در دولت بسیار طولانی می‌شود که لازم است سازوکاری جهت حل این مسئله پیش‌بینی شود. مصوبه پیشنهادی نیز در همین خصوص، ارسال مستقیم لوایح قضایی به مجلس توسط رئیس قوه قضائیه در صورت عدم تقدیم توسط دولت را پیش‌بینی نموده است، لکن مصوبه مذکور از برخی جهات واجد ایراد می‌باشد:

۱. با توجه به تفاوت موضوع و حجم لوایح نمی‌توان دولت را مکلف کرد که در تمامی موارد لوایح تقدیمی را ظرف ۶ ماه (سه ماه مقرر در ماده (۳) و سه ماه پیشنهادی در مصوبه کمیسیون) بررسی کرده و به مجلس تقدیم نماید و از سوی دیگر ممکن است در خصوص برخی لوایح مدت کمتری جهت رسیدگی دولت لازم باشد. لذا شایسته است در این موارد قائل به تفکیک شد و امکان تمدید آن را در موارد ضروری توسط دولت با کسب مجوز از سوی مجلس فراهم نمود.

۲. لوایح قضایی که از سوی قوه قضائیه تقدیم می‌شود ممکن است دارای بار مالی باشد و لذا در مواردی که لایحه مستقیماً توسط رئیس قوه قضائیه به مجلس تقدیم می‌شود لازم است طریق تأمین منابع مالی مورد نیاز نیز در آن مشخص شده باشد.

جمع‌بندی و نتیجه‌گیری

با توجه به مواردی که مطرح شد تصویب کلیات طرح پیشنهادی و ارجاع به کمیسیون جهت رفع ایرادات توصیه می‌شود.